Бары дойдулар пролетарийдара, холбоһуҥ!

САНА ОЛОХ

ХАҺЫАТ
1931 СЫЛ АЛТЫННЫ
15 КҮНҮТТЭН ТАХСАР

ССКП ЧУРАПЧЫТААҺЫ РАЙКОМУН УОННА НАРОДНАЙ ДЕПУТАТТАР ОРОЙУОННААҺЫ СОВЕТТАРЫН ОРГАНА

№ 71 (6832). | 1989 сыл. Бэс ыйын 15 күнэ. ЧЭППИЭР | Сыаната 3 харчы.

СӨПКӨ ТУРУОРСАЛЛАР

Кыракый бөҕүөлэк арааа үөгүн түмүс тыатын саҕатыгар түрар үөҥ субурҕа тиҥиик таҥыгар, ыраахтан көрдөхпө, түптэ буруота уҥаарар. Ол тула ынах сүөһү уонна сылгы үөрэ төҕуоруйбут. Киниилэр үөҥ-күүҥ, түүҥ быһа сордуур кумаартан быыһыгар соҕотох эрэллэриннэн ити тиҥиик кинэг тэлгэһэтэ, тыалтан араастаан баарыстаҕар юн сыттаах буруота быйыылаах.

Тиҥиик иһигэр киирэн балачча барбахтаах, хаптаһынынан туһсаҕайдык аналан быыһаммыт бэйэтин үөлэлиир миэстэтигэр ынах ыы олорор уолу көрбүт. Үөрүйэх тарбахтар үрүҥ илгэ сиппиҥэс утахтарын сыыйыллыыннары тардан үүт биэдэрэҕэ күүгүнэччи ыанар тыаһа, хайдах эрэ, саасҥы халаан уутун кыракый жүрүлгэнин куугунун саҥатар. Дорообоолоспуппутар, биһигини көрбөкө олорор буолан, соһуйбуттуу өрө хаптас гына түстэ уонна килбиктик мүчүк гынан ылла. Бу—быйыл иккис сылын үөлэлиир Михаил Дьячковскай. Кинэ билигин 17 ыанаҕы ыыр, үһэ өссө тэрүү илик. Уол күнүгэ ортотунан 150-чэ кг үүтү ылар. Куһаҕана суох көрдөрүү. Ити кэпсэтэ олорон Михаил бөкр ынаҕын ыан бүтэрэн аттыгар турар бидиҥэ үүтүн маарыла нөҥүө сиҥдэлэн суоҕэтэ, Киниин кытта кэккэлэһэ күүгэ нөҥүө эмэ ыах ыан түбүгүрэ сылдьар саҥа чорооччу улаатан эрэр уол үөлэлиир миэстэтигэр киирэбит.

—Александр Егорович, төһө барт үлэ?—диэн ыйытабыт Мишаттан кимин-туугун истибит буоламмыт. Онуоха соһуйан эрелле биэрдэ уонна, аҥатын аҕатын аатынан аатталаабыппытыттан кыбыстыбыттыы, тоботун иэдэйиммэхтээтэ итиэннэ мичээрдэн тэк тиистэрэ көстүбүрэстэ.

—Оттон үлэлиибит. Көрдөрүүбүн биэбэтим эҥ. Старшайбыт Мария Ивановна биэр буолуохтаах, —диэн баран кэккэлэһэ турар нөҥүө күүгэ диэки ыйда.

Ыынахтар турар сирдэрин утарыгар болохтоон турар клеткаларга ыырэйдэр сорохторо кэбиэ сыталлар, сорохторо суоска кордуурдуу хаҥаарыгнаһаллар, хас хамсаныыбытын кэтэһэллэрмиһиллэр. Онуоха старшайдара Мария Ивановна быһаарарга тиэтэйда:

—Итиэлэр сотору иэдэй көрөөччүлэргэ бардахтаахтар. Билигин оскуола оҕолоро бүтэйдэһэллэр, аһаталлар. Бэйэм 1958 сылтан ыанныыксыттыыбын. Сылайдым, салҕан бардым, кыайбат да буоллум. Оҥу үлэһит костюбэтинэн уурапаттар, пенсиэҕэ тахсар сааным туоллаа. Кыыһырдахпына сонно ыһан, быраҕан барыах буолабын да, суобаһым батарбат, сылдьабын. Билигин 14 тиҥэһэлэзхпин уонна ити оҕолорго наставник курдуҥун, биларбинэн сүбэлиибин. Биһиэхэ ынахтарбытын олох таҥхайа кырдьыахтарыгар диэри илдьэ сылдьарбыт сыыһа дии саныыбын, киниилэр үүтэрэ-астара тардара чахчы. Онон эдэр сүөһүлэри ынахха таһаран ыһыахха наада.

Билигин фермаҕа бэйиэлэр, 90-са ынахтаахтар. Ол иһиттэн хас да ынах кытарах, сорохторо төрүү илиитэр. Мэччирэҥ үчүгэй, киэҥ уонна эбии аһылыгы оторон сиэтэллэр. Онон үүтэрин ыама да куһаҕана суох. Кэнниин күннэргэ валовойуунан 7-лии центнэр курдуг туттараллар, Старшайдара кэпсиринэн, билигин составбынан үүтү дэлэччи ыыр кыахтар баалла эбит. Наставник Д. Н. Апросимовтан, М. А. Дьячковскайтан астыналыр, үлэҕэ кыһаныыларын хайгыырын, оттон Евдокия Макарова, Александр Дьячковскай, төһө да эдэрдэрин, саҥаларын ыйын, үлэлиирга бэлэмнэхтэрин, дьулуурдаахтарын астынан ахтар. Фермаҕа бостуугунан В. В. Монастырев, эбии аһылыгы бэлэмнэччиэн С. Н. Чепалов үлэлиллэр. Осеменаторынан Анна Эльбидова анаммыт. Ол гынан баран тереебүт ынахтар, туруутара төбө да үчүгэйин иһин, көҕүйбэттэрэ кини үлэтин улаханыгар атахтыыр. Ыанныыксыттар аны бөкр туруорсар бөҥөруостарынан электродойканы үлэлэтии буолар.

Онуоха саас ыыһыгы хотонго уулу оборторуу, га устан ылан туһана сылдьыбыт мотордарын аҕалан олордуохха, тэҥнэхха уонна аппарат сорох эргэрбит шлангаларын саҥардыахха эҥ наада. Ону тэҥэ маҕаһыытыга киллэрэн аҕалылыбатын, кулуупка киинэ көрдөрүлүбүтин ахталлар.

Үрүн илгэнин үрүлүтэргэ улахан дьулуурдаах «Чурапчы» совхоз Борптээҥи фермэтин иллэх коллективын үлэһиттэрин кытта ити курдук иэдэхоро кэпсэтэн арааччыстыбыт.

С. АЛЕКСЕЕВ.

ҮҮТТҮГЭННЭЭХ ДЬЫЛ БУОЛУО

Бэс ыйа үгэннэрэн турар, Соторутааҕыта түөрт аастыт ардах кэнниттэн күн үөрбүттүү сири-дойдуну уҥуттаабыт. Чээлэй күөх отунан, көрөчхэн сибэккилэриннэн симэммит мэччирэҥнээх Хаҥас Эбэ сайылыкка тиийэн кэлэбит. Манна Субуруускай аатынан совхоз Хатылытааҕы отделениетын Кривошапкиннар дьиэ кэргэннэрэ арендалаһар коллективтара ыам ыйын 31 күнүгэр көһөн тахсыбыт.

—Кривошапкиннар быйыл саас саҥа составбынан тэриллэн дуоҕабар түөрсибиттэрэ. Киниилэр тохсуо буоллулар. Ферма старшайбынан Николай Николаевич талыллыбыта. Наставниктарынан оройуон үөрэх туттар кырдьаҕас ааннааксыттара Ленин орденнаах Семен Григорьевич уонна кини кэргэнэ Парасковья Федотовна үлэлиллэр. Сайылыктарыгар совхозка биир бастакынан киһи тахсыбыттара,— кэпсиир биһигини кытта олорсон иһэр совхоз парткомун секретара Ульяна Николаевна Атласова.

Сайылык дьиэ таҥыгар 4-5 эмдэй-сэмдэй оҕолор ооньоон лыахтыы көтөллөр. Киниилэр күөх мутукча, сибэкки дыргыйбыт сытынан көҥүллүк тыынан самаан сайын кэлбитин уруйдуур быһыынан үөрэ-көтө сырыттахтара. Дьиэ иһигэр Семен Григорьевич сайылык саамай кыра иһитин, иккилээх ыысчааны, кытта бодьуустаһа олорорун көрсөбүт.

—Дьонум барыта титиитэриҥэр, күүскү ыамнарыгар, сылдьаллар. Мин бу дьиэһит буолан олоробун, —кэпсии төбүйар кини. Семен Григорьевич кэпсиринэн, сайылык аастыт сыллардааҕар лаппа мэччирэҥнээх. Сибэкки хойуутуттан сылыктыырынан, үүттүгэннээх дьыл буолуон сөп эбит. Ити курдук онуманы кэпсэтэ түһэт, тиҥиикэ тахсабыт. Манна—күүскү ыам үгэнэ.

—Биһиги ынахтарбытын күннэ үстэ ыыбыт. Күүскүбүтүгэр, ынахтарбыт үчүгэйдик кэттиннэр диэн, иликибитиннэн ыыры ордоробут. Сайыҥы ыйдарга биир фуражнай ынахтан 1200 кг ыыр сорудахтаахпыт. 46 ынаҕар ынахпытыттан күннэ ортотунан 12 кг үүтү ыыбыт,—кэпсиир ферма старшайа Николай Николаевич. Ынахтарын ыы олорор ыаннааксыттары кытта үүт туһунан кэпсэтэн көрдөхпө, быйыл кумаар обуобай элбэҕин, ынахтар хайыы-үйэҕэ сүүрэрдэрин эрэллэрин туһунан этэллэр.

Титиик иһигэр киирээт, сабыс-саҥа куулаах комбикормнар уурбут-туппут курдук дьаарыстаан туралларын, эбии аһылыгы оторор иһит толору астаах турарын, иһит-хомуос ыраахтан көрөн манна дьиэнээх хаһаайыннар баалларын итээйдибит. Урукку ортүгэр таһырдьа баар сиэмэлиир пуумпуу титиик иһигэр көҥөрөн киллэрэн, саҥалыы тута сылдьаллар. Дьиэ кэргэн 50 ынаҕыттан 46-та быйыл төрөөбүт. Аны күһүн 10 ыырдьаҕас ынахтарын быраактыыр быыаннаахтар. Онуоха анаан киниилэр 40 тыһаҕаны эбии короллор.

Кривошапкиннар титиитэрин обоҕоһуналаҕы киэҥ сири тракторынан хоруттаран оҕуруот сирэ оҥорторуу сылдьар. Маны таһынан теплицэ оҥороллор. Онон сайыннары кэмнэ оҕуруот аһынан, хортуоппуйунан тоорду хаачыллар кыах таахтар. Бу үлэлэргэ кыйанааччы- мүнэнэччи Елена Петровна Кривошапкина. Киин—идэтинэн овощевод.

Дьиэ кэргэн тоҕус чилиэнниттэн түөрдэ—эрдьон. Дьиэнэ-уоту, оҕону-уруулуу кэрдиччу Семен Григорьевичтаах уолаттар кыстык хотоноруун ороҥуоҥнуур—Лахалдьыга үлэлиэхтэрэ. Совхоз салалтата хотоноруун капитальнай ороҥуоҥнуур 12 тыһ. соом, үбү көрбүт.

—Быйыл биһиги сайылыкпытыгар элбэҕи оҥоруохпутун баҕарабыт. Ол курдук, бастатан туран, 3 км күрүө тутан, эргиччи-кардаан, мэччирэҥмитин таба туһанарга суоттаабыт. Сайылыкпыт таҥыгар 50-60 тонна силэс батар дьааматын оҥоруохпут. Оччоҕо силэсчиттэри кытта дуоҕабардаһан, күһүн силэс ыстаран аны сайын сайылыкка көһүү бастакы күннэриҥэр сиирбитин хаһааныа этибит. Манна булуус хастыахтыын баҕарабыт. Көрөргүт курдук, күөл олох үрдүгэр олоробут. Онон муудуу үрдүттэн бойа күүһүнэн хаһаанарга наһаа табыгастаах,—диир Николай Николаевич.

Кырдьык, уруоку ортүгэр кини аҥыахтара (аҕатын быраата) Семен Григорьевичтаах уонуган сылларга манна сайылаан үлэлээбиттэрэ да, улугуруу кэмэ буолан буоллаҕа буолуо, маныы дьаһанарга саҥаммат этилэр. Кыахтара да суоҕа.

Эдэр кини, Н. Н. Кривошапкин, иннинэ манна типовой дьиэ тутан, олохтоохтук тэриннэн, техника арендалаһан оттуон-мастыан да сөп. Ол барыта—эдэр дьиэ иннинэ кэскиллэрэ.

А. МАКАРОВ.

ЫАННЫЫК САЙЫЛЫКТАРЫГАР

Субуруускай аатынан совхоз Болтоҥотооҕу отделениета үүтү государствоҕа туттарыыга сыл бүтэ ыйыгар 445 ц пэстаах, Үүтү ыаһын ыам ыйдааҕы сорудаҕа 67,4 бырыһыан толоруллубута. Ыаннааксыттарга сайыҥы ыйдарга бу хаалыыны ситиһиннэрэр сорук турбута.

Отделение түөрт сайылыктарыгар конуу бэс ыйын 23 күннэригэр түмүктэммита. Сайылык фермалар старшайдара, арендатордар М. М. Слепцова, В. Ф. Платонов, М. П. Павлов, А. Е. Догдонова толору саастаабыннан тэрээһиннэхтик көһөн тахсан, ыамы биллэрдик үрдэтилэр. Билигин киниилэр хас биирдии ыанар ынахтарыттан ортотунан 10 кг ылыллар. Кэнниин ардахтар, кэнниллэриттэн халлаан сылыйан, сайылыктарга мэччирэҥ балачча таҕыста. Онон ыаннааксыттар ыамы өссө үрдэтэргэ суоттаналлар.

ЫАМ ЭБИЛЛЭР

Бэс ыйын 12 күнүнэҕи туругунан оройуон сайылыктарыгар, хойутаан да буоллар, көһүү түмүктэннэ. Билигин совхозтарга 4442 ынах ыанар. Ити—фуражнай ынах ахсаанын 73,1 бырыһыана. Ыанар ынах аастыт сыл туһаанныгар кэмнээҕитээҕэр 498-нан аҕыйаата.

Бу кэмнэ күннэ ыаннаактан ортотунан 8,7 кг ыанар эбит буоллаҕына, Хатылыыга 14 кг, Болтоҥоҕо 10 кг, «Мыйдаҕайы» совхозка 9,7 кг ыанар. Үүт табаарыныа 88,6 бырыһыаннаах, сыата 3,56 бырыһыаннаах тэҥнэһэр.

4458 ыырэй төрөөбүт эбит буоллаҕына, үнэнэ төрүөҕэ уонсай төрүөх 18,5 бырыһыанын ылар.

А. СЕМЕНОВ.

НЭҺИЛИЭК КЭСКИЛИН ТУЛА

Соловьев нэһилиэгин олохтоохторун уонсай мунньаҕар нэһилиэк социальнай-экономическай сайдыытын кэскиллэрин туһунан боппуруоһу сельсовет исполкомун председателэ С. Д. Петров туруорда.

Мин саныыбар, ССКП КК пулун тутардааҕы (1989 с.) Пленума тыа сирин экономиката сайдыытыгар саамай таба быыаарыылары биэрдэ. Онно тыа сирин үлэлиттэрин үлэлиир уонна олорор усулуобуйаларыгар аанньа ахтыбаттык сыыһаннаһыы таһаарылыа суохтаах диэн тоҥоҕолоон этилиннэ. Кырдьык, баайнай аймах билиҥни баланьыанньатын төрдүттэн уларыппакка эрэ тыа сиригэр үлэ оҥорумтуотун үрдэтэр кыаллыбат. Тыа сирин үлэлиттигэр самостоятельноһы, булугастыыгас буолууну уонна үлэҕэ көҥүлэһиннэри көрдөөрүгэр кыахтары биэрэр наада.

Дьэ ол иһин мунньах олус сытыытык, деловойдук барда. Кэпсэтиигэ 15 киһи кыттыбыт. Киниилэртэн үгүстэрэ нэһилиэк тэриллибитэ 57 сылын устата олохто-дьаһахха улахан уларыйыылар тахсыбатахтарын бэлиитэтилэр. Ол курдук, нэһилиэнньэ ахсаан өртүнэн улаханнык эбиллибэтэҕэр, күн бүгүнүгэр диэри отделениеҕа үлэһит илии тиийбэтигэр, совхоз уонна оройуон киниилэрин кытта сылдьыһар суол оҥоһуллубатаҕар, орто оскуола суоҕар, балыыһа, детсад ыараҕастарыгар тохтоотулар.

Кэпсэтиигэ бастакынан тылы ылбыт Д. Д. Петров арендаҕа киирии өссө да ситэ-хото тэриллэ илигэр тохтоото. Ол курдук, арендатордар биллэрин даҕаны сири бас билбэттэр, үлэһит илии кэлэ-баҕа туруута салҕанар. Балары туоратар киниттэн киин отделениены бэйэтин бэйэтэ көрүнэр самостоятельнай хаһаайыстыба оҥорторго этии киллэрдэ. Тыл эмит сорох дьон боппуруос ситэ болҕомэ суох турбутун ыйдылар.

Хахыйах отделениетын управляющайа М. С. Седалищев «Янутатпромстрой» МПМК-та тутуулары тыа сиригэр, чуолаан, кырыы учаастактарга, кыратык ыытарын критикалаата. Үгүс тыл этээччилэр нэһилиэккэ олохтоох оскуоланы астарыыны түргэтэтэргэ, детсады уонна балыыһаны сонтоох кадрдарынан хаччыйарга оройуон салалтатыттан көрдөһөргө туруорустулар.

Суолу оҥоруу боппуруоһугар райсовет депутаттарыгар хас да наказтар бэриллибиттэрэ күн бүгүнүгэр диэри кыайтарыллыбат. Онтон сибээстээн оройуон киниин кытта сылдьыһыы, ыоруот туттар табаарынан хаччыллыы молтетуллубутун туһунан кэпсэтиигэ кыттыбыт хас да киһи этэ. Туоллуна үрдүгэр костубут гровийы туһаҕа таһаарар карьер улахан сэҥээрилиннэ ылбатаҕа эмиэ критикаланна.

Боппуруоһу дьуулаһыннан «Мыйдаҕайы» совхоз салалтата уонна райсовет исполкомун председателэ Е. А. Борисов кыттыыны ылыллар, тыл этилэр.

А. МАКАРОВ.
(«СО» общ. корр).

Мырыла.

КОМИ АССР. «Капитальная» шахта рабочайдара экономическай уонна социальнай сайдыы, үлэ-ин тэрийии, нуормалааһын уонна төлөөһүн, баһыы салайыны, салайар аппараты сарбыйыы боппуруостарын быһаарыы тардыларыттан ордоҥуттан айманаллара. Учаастактартан биирдэстэриҥэр ыйдааҕы бириэмийэ быыһылыбытыгар өссө уустук балаһыанньа үөскэбита. Учаастак актива уонна коммунистар «ыарыылаах точкалары» тумнубаппыт, оруоуйуттэ суох деловойдук кэпсэтиини тэрийэргэ хорсун быыбарыыны ылыммыттара.

Аҥаас, ыарахан кэпсэтии кэнниттэн монжуору быыбарар суоллар чуолкайдаммыттара.

Сиэмэнна: мунньах түгэнэ.

В. Матыцин фотота. ССТА фотохроникта.

Партийнай олох: салайыы политическай ньымалара

СОЛБУК БОЛҔОМТОНУ ЭРЭЙЭР

Кадры кытта үлэ — партийнай-тэриллэр үлэ боппуруоһа. Бу боппуруоһунан «Мугудай» совхоз парткома дьарыктаммат диир табыллыбат. Холобур, быйыл заем ыйын саҥатыгар буолбут мунньахха партком туһаннаах боппуруоһу дьүүллэһэн, кадрга бэйэтин позициятыгар былар дуоһунастарын ыспыһыгын бигэргэтиэтэ уонна сыахтааҕы партийнай тэриллэлэр номенклатураларын чуолкайдаабыта. Ол түмсүүгэ кэнэ сылларга хаһаайыстыбанай, атын общественнай эйгэлэргэ сылайар дуоһунастарга үлэһиттэр парткомуван бигэргэммэт буолбуттара ыйыллыбыта. Кадрдары аттаран туруоруута урунку өртүгэр демократическай принциптэргэ олоҕуран салайааччылары быыбардаһын биллэр көдьүүстээх. Оройуон атын совхозтарыгар курдук, «Мугудай» совхозка аспыт күүгүөрү кыһын директор уонна управляющайдар отчуоттара уонна быыбардара ыытыллыбыттара. Олорго кинрбит критическай этиилэр сүнньүлэринэн дьаһаллар былааннара бигэргэтиллэн олохха киллэриллэр. Ону таһынан партком мунньаҕар эмиэ директоры кытта үс отделение управляющайдара ССКП Устаабынан көрүллэр эбээһинэстэрин толорон иһиннэрин туругар отчуоттаабыттар. Парткомнга туһаннаах үлэлэрнэн Мугудай уонна Бахсын сельсоветтарын исполкомнарын председателлэрэ уо. д. а. эмиэ отчуоттаабыттар.

Этиллибитин курдук, совхозка арендный бэдэрээти олохха киллэриигэ партийнай салалта баара көстөр. Арендаҕа киирээччилэри экономическай көрдөхтээһиннэн хабыы, кинилэргэ практическай көмөну оҥоруу парткомунан хонтуруолта тутуллар. Холобур, кэккэ семинардар, опыты атастаһыы, сүбэ мунньахтар, идэни үрдэтиигэ дьаһаллар, о. д. а. тэриллибиттэр. Түөрт коммунист арендалаһан үлэлиир коллективтары бэйэлэриннэн салайаллар. Ону таҥэ орто сүһүөх специалистартан 7 киһи быһаччы арендатордарынан үлэлии тахсыбыттар.

Ол эрээри, кадрдары кытта үлэни кинигиик хабар буоллахха, партком ыытар үлэтигэр билигин даҕаны биллэр итэҕэстэр бааллар.

Бастатан туран, партийнай тэриллэ рабочай кадрдары аттаран туруоруута болҔомтотун уурааох аҥылаах өрүттэрэ бааллар. Былан көрүөвүг Маралаайы отделениетын. Бу киин уһаайбаҕа билигин туругунан 10-тан тахса маниьыксыт кэлэри-бараары сылдьар. Онуоха эрдэттэн солбук үлэһиттэри аттаран балаһанаһын ыытыллыбатах. Оскуоланы быйыл бүтэриэхтээх 10-са ыччаттан бирдэстэрэ даҕаны совхоз производствотыгар тахсан үлэлиир баҕатын биллэрбэтэх. Даанайдар көрдөроллөрүнэн, хаһаайыстыба кэлин түөрт сылга барыта 22 уолу водитель идэтигэр үөрэттэрбит. Ол гынан баран, үүт таһан массыынаҕа шофер ноступнэ, туһунан проблема буолбут. Уопсайынан, ыччат ылбыт идэтинэн үлэлээһиннэ партийнай болҔомтоҕо бастайааннайдык тутуохтарын сөп эбит.

Экономическай реформа ыытыллар кэмигэр суотчуот специалистарын бэлэмнээһин уонна кинилэр идэлэрин үрдэтиннилэрин хаарчыйыы улахан оруоллаах. «Мугудай» совхозка билигин үлэлиир 8 бухгалтертан үрдүк үөрэхтээх специалист суох. Штатнай расписание быһыытынан 3 экономист үлэлириттэн 2-тэ зоотехник идэлээх. Ити курдук, 4 управляющайтан бирдэстэрэ эрэ үрдүк үөрэхтээх. Специалистар идэлэрин үрдэтиини хаарчыйыыта үчүгэй аҕай былаан суох.

Кадрдары кытта үлэҕэ Үлэ коллективын советын оруола намыһах. Рабочайдары түмуохтээх, кинилэр саналыы үлэлээһиннэрин хаарчыйыахтаах бу тэриллэ үгүс чилиэннэрэ хайдах үлэлэхтээхтэрин билбэттэр. Совет активистарын үөрэттэрингэ партийнай кыһамныы наада буолбута көстөр.

В. СОЛОВЬЕВ,
ССКП райкомун идеологическай үлэҕэ отделын инструктора.

Шефтээх Нерюнгригa

ССКП горкомун пленума

Бэс ыйын 3 күнүгэр ССКП Нерюнгритаабы горкомун IV пленума буолла. Пленум «ССКП КК кулун тутарааҕы (1989 с.) Пленумун УУ-раахтарын олохха киллэриигэ партия горкомун соруктарын туһунан» боппуруоһу дьүүллэстэ. Туһаннаах дакылааты ССКП горкомун иккис секретаря А. А. Дерябин оҥордо.

Партия билигин кэмнээҕи аграрнай политикатын олохха киллэрии уонна онон аһы-уолу дьаһатыы соруктарыгар тохтоон горком пленумугар барыта горком 21 чилиэннэрэ, чилиэннэргэ кандидаттар, партийнай тэриллэлэр секретарлара, хаһаайыстыбанай салаалаччылар тыл эттилэр. —Пленум үлэтигэр ССКП обкомун аграрнай отделын сэбиэдиссэйэ П. С. Иванов кыттан тыл эттэ.

Ким былааһай?

Олохтоох Советтар быыбардара чугаһаан иһэр. Биһиги горсовеппыт онон сибээстээн бэйэтин депутаттарын уонна исполкомун үлэлэригэр сыанабылы оҥорор сессията эмиэ чугаһыыр. Ол туһунан иэдээнинэн билиҥэттэн да саҕалыахха наада.

Холобур, биһиги, депутаттар, быыбардааччылардыгар улахан ыстаҥалыыт. Мин саныыбар, нэһилиэнньэ кыһалҕатын билэ уонна чэпчэтэ сатааһын аастыт быыбардар иннилэриннэ эрэ ордук активнайдык тэриллибитэ. Онтон быыбар кэнниттэн барыта чуумпурбута. Сорохтор дуоһунаска тиксибиттэрэ, атын депутаттар миэстэҕэ үлэлэрин салаабыттара. Депутаттары кытта исполком ситэ үлэлэһэр. Чопчу ыллахха, кинилэри үөрэтии, кинилэргэ көмөлөһүү суоҕун тэҥэ. Совет быһаарыыларын толоруута уонна исполкомҥа боппуруостары баланнаһыннаҥ кинилэр оруоллара суох. Уларыта түгүү хайыыгыйа түөрт сыла аста да, биһиги горсоветпыт урукку-луу үлэлиир: хас сессия ахсын үтэс буолбут боппуруостар дьүүллэһиллэллэр уонна, кылаабынайа, быһаараах түмүгэ суохтар. Сессияҕа уонна бэчээкэ депутаттар этиилэрэ барыта болҔомтоҕо ылыллар буолбатах. Үгүс чопчу этиилэр исполком председателлэриттэн толоруугa ылыллыбаттар. Ол да иһин куорат олоҕор проблемалар элбэхтэр итиннэ сытыылар.

Депутаттар сорох-сорохторо тугу үлэлиэхтээхтэрин даҕаны билбэттэр. Исполком иннилэри умнуута хаалларар. Оттон быыбардааччылар, туох-ханнык иннинэ, рядовой депутаттартан ыйыталлар. Депутат наһаанын толорторуута исполком отделларыгар ойоҕулу мэлдьи ылар буолбатах. Онон даҕаны сорох депутаттар быыбарга диэри хаалбыт кэмнэ эҥилүкнэ буолуохтарын баҕараллар.

Калэр өртүгэр былааны Совет дьиҥ илиитигэр ылларын хаарчыйыаҕыҥ. Совет салаатар органнарыгар тус бэйэлэрин нитэриэстэриэрэ буолбакка, куорат уопсай дьыалатыгар этиилэн-саанынан мэлдьар депутаттары олордуоҕуҥ. Оттон исполком — толороччу эрэ буолуохтаах. Киэн Совет үлэтигэр ыйынкэрдэн биэрэччи буолара табыллыбат.

Н. КРИВИЦКЭЙ,
горсовет депутата.

Талаанҥа сүгүрүйүү

Саха сирин соҕурууҥу ТПК-н историйатын музейыгар Нерюнгри художниҥа Александр Саксеев быыстапата уон ыйтан ордук үлэлээтэ. Киэн олоҕо соҕумардык быыстыбыта. Ол эрээри бай иэйиилэстибэҥ хаалларбыта.

Быыстапкаҕа 20-тэн тахса тыл, эйэн сылдьан улахан талаанҥа сүгүрүйүлүөр. Бу салаҥа 12 №-дээх ПТУ үөрэнээччилэригэр эстетика уруоктара ыытылыннылар. Маҥа куорат барыа-оскуолаларын үөрэнээччилэрэ экскурсиялаатылар. Чурапчыттан, Мэҥэ-Хаҥаластан, Томпоттон, Мирнэйтэн, о. д. а. сирдэртэн ыалдьыттар эмиэ кэрахсээтилэр.

Истиҥ саная этиллибит анаалаах иннигэтигэр художник кэриэйиэр чахчы умнуулубат тыллары аарыахха сөп.

О. ЖАНДАРМОВА.

«Шахтер» лигаҕа киирбэтэ

Нерюнгри «Шахтер» баскетболга хамаандата Череповецка ыытылларыгар сүүмэрдиир турнир түмүгүнэн СССР чемпионатын бастаны лигэтигар ыытыллыбыт киирбэтэ.

Турнир хаһаайыттарын ыытта киирсиэ ордук тыкааһыннаах буолла. Сүрүн бириэмэҕэ — тэҥнэһии. Эбии 5 мүн. «Шахтер» 1 очкоҕун сабыраллыбыт кыһыллаахтык хаалла.

Ол эрээри күүстээх хамаандалары ыытта «Шахтер» тэҥнэ тардыһар буолбута бэлиэ. Онон иннигитин хамаандаттан элбэҕи күүтүөхпүт сөп.

А. СЕНТЯБРЕВ,
(«Индустрия Севера» хаһыаттан).

„ОРЛЕНОК“ ОҔОЛОРУ ЫҢЫРАР

НАХОДКА (Приморскай кыраай). «Приморрыбфлот» холбоһук рабочайдара предприятие социальнай сайдыытын фондун үбүнэн муора кытылын кэрэ көстүүлээх ойуурутар киэҥкуоҥ корпустары дьаргэттилэр. Маҥа «Орленок» пионерскай лаагыр оҕолору ыҥырар.

(ССТА).

Биһиэхэ эпиэттиллэр

Нэһилиэнньэттэн редакцияҕа уонна оройуоннаах санэпидстанцияҕа эт-үүт комбинатынаах үүт заводун тоҕо сапыыгарын ыйыталаһан үгүс суруктар киирэллэр. Онуоха санэпидстанция администрацията быһаарыыны биэрэригэр көрдөстүбүт. Итиннэ сибээстээн киин кылаабынай врача таб. В. И. ГРАЧЕВ маннык эпиэтэ диллэрдэ:

«Нэһилиэнньэ спэрдээхтик аймаан. Бактериологическай лаборатория көрдөрүүнэн, үүт заводун оҥорор бородуукуйата государственнай стандарка ыраатыан эпиэттээбэт, бактериологическай көрдөрүүлэрэ нуормаҥа көрүллүбүттээҕэр хас эмэ төгүл үрдүк. Үүт бородуукталарын оҥоруурга туһаныллар уу ис ыарыытын бактериятынан нуорманы 700—800 тогул баһыйар. Заводка сайыннары ыйдарга туһаныллар муус суох.

Дьиэ-уот, коммунальнай хаһаайыстыба производственнай холбоһуҥун директорын э. т. К. В. Козлов уруу ыраастыыр «Струя-100» үөһүн кэмнэ үлэлэппэтэҕэ, ол түмүгэр оройуон киинигэр ис ыарыыта элбэхтиэ.

Ол иһин үүт заводун үлэтэ тохтотулла сылдьыыта».

Үөрэнээччилэр сайыҥҥы сыныьалаҥнарын уонна үлэлэрин тэрийиигэ социалистическай куоталаһыы УСУЛУОБУЙАТА

Соторутаабыта райсовет исполкома 1989 сылга үөрэнээччилэр сайыҥҥы сыныьалаҥнарын уонна үлэлэрин тэрийиигэ социалистическай куоталаһыы усулуобуйатын туһунан боппуруоһу көрдө. Ону оскуолалар куоталаһыыларын усулуобуйатын киллэрбэккэ туран бэчээтиннибит.

Куоталаһыы уон иккис пятилетианы ситиһиилэрдээх түмүктүүргэ, СССР Аспа-уолга программатын олохха киллэриигэ үөрэнээччилэр активнай көмөлөрүн тэрийэр, оҕолор эт-хаан, ой-саная өртүнэн уонна үлэҕэ дьоҕурдаах дэгиттэр сайдыыларын хаарчыйар, итэр үлэ көдьүүһүн үрдэтэр сыналаах ыытыллар.

Үлэ, сыныьалаҥ лаагырдарын, производственнай бригаадалар, звенолар куоталаһыларыгар учуоттаналлар:

—коллективтар оҥорон таһаарбыт валовой бородуукталарын уопсай суумата эбэтэр хас биирдии чилиэннэригэр тиксиитэ (тонна, солк.). Бастаны миэстэҕэ 50, иккиһэ 40, үһүскэ 20, төрдүскэ 10, онтон кэнники миэстэлэртэ биирдиилээн көҕүрэтиллэн балл бэриллэр;

—ыытыллыбыт культурай-маассабай, итэр үлэлэр— политинформация, бэснэдэ, лекция ахсаана; бойобуой листок, кыһыл мунчук, концерт, саҥа бачыымнар, саҥаны аҥыы (производственнай туһаайыылаах), спортивнай секциялар, уус-уран самодеятельный, предметнэй, о. д. а. куруһуоктар ахсаннара (үстэн итэҕэйэ суох буолуохтаах); үлэ холбоһуктарынан толоруллуохтаах докумуоннар оҥоһуулара, санитарнай-гигиеническэй турук; ыйынан отчуоттар уонна түмүк отчуот; үлэ рапорын альбома. Хас биирдии көрүҥнэ 1-тэн 5-кэ диэри балл бэриллэр;

—үлэ уонна сыныьалаҥ лаагырдарыгар производственнай бригаадалар үлэлиир миэстэлэригэр оҥоһуллубут авалаах тутуулар (типовой комплекс—20 балл, туппсаран оҥоһуллубут дьиэ —10 балл.).

Күрахтэһиигэ бастаабыт үлэ холбоһуктарыгар коляскалаах «Юпитер» мотоцикл, Бүтүн Россияаабы «Орленок» пионерскай лаагырыга 1 босхо путевка, ЫБСЛКС оройуоннаабы комитетын көҥөрүллэ сылдьар вымпела, үлэ холбоһугар итиннэ бастыҥ үлэһиттэргэ ойдөбүнньүн бэлэхтэр туттарыллаллар.

Аҥыс кылаастаах оскуолаларга бастаабыт үлэ холбоһуктара коляскалаах «Юпитер» мотоцикл фондатын, ЫБСЛКС оройуоннаабы комитетын вымпелын, чехословацкай от охсор массыынаны, бастыҥ үлэһиттэр ойдөбүнньүк бэлэхтэри ылаллар.

Звенолар куоталаһыларыгар учуоттаналлар:

—валовой бородуукталарын уопсай суумата коллективтаах хас биирдии чилиэннигар тиксиитэ (тонна, солк.) уонна ыытыллыбыт культурай-маассабай, спортивнай, итэр-үөрэтэр үлэлэр идэйнэй таһымнара (лаагыр, бригаада усулуобуйатынан).

Бастаабыт звенолаҕа **ЫБСЛКС райкомун**, ОАПХ уонна агропромышленнай холбоһук үлэһиттэрин профсоюһун оройуоннаабы комитетын Бочуотунай грамоталара, ойдөбүнньүк бэлэҕэ туттарыллаллар. Иккис, үһүс миэстэлэри ылбыт звенолар Бочуотунай грамоталарынан наҕараадаланналлар.

Оскуола таһыннаабы опытнай участактар куоталаһыларыгар:

—юннатскай үлэҕэ оҕолору хабыы бырыһыана (1—8 кыл); участак, теплица иэннэрэ;

—опытнай участак отделлара, онно үүнэриллибит үүнээйилэр көрүнэриннэн туруоруллубут опыттар түмүктэрэ: үүнээйилэр сүрүн көрүҥнэрин үүнүүлэрэ (центнер) уонна биир гектартан үүнүүнү ылыы (центнер); 50х2 итэҕэйэ суох иэнэах сиртэн оҥоруот аһын государствоҕа туттарыы (центнер); биир оҕолоо тиксэриэн үбү ылларик (солк.).

Бастаабыт опытнай участактарга ЫБСЛКС райкомун, норуот үөрэнэриитин отделын, ОАПХ советын Бочуотунай грамоталара уонна профсоюз райкомун ойдөбүнньүк бэлэҕэ туттарыллаллар. Иккис, үһүс миэстэлэри ылбыт опытнай участактар Бочуотунай грамоталарынан наҕараадаланналлар.

Хас быһаарыы: оҕолудэҥи, бэрэдэҥи кэнинэ аҥылыктан сүһүрүүнү, белоҕүнэн сыстыганнаах ыарыылары таһаарбыт, отчуоту биириэмэтигэр киллэрбэтэх коллективтар күрахтэһиннэрэ туоратыллаллар.

Хотуурдар тыаһыахтарын иннинэ

КУОТАЛАҺЫЫ ХАМСАТАР КҮҮҺЭ

Үлэ араас көрүүгэр, ол иһигэр оттоохун хампаан, ньатыгар бачыымнары ветеран инициатордар баар буолааччылар. Ол кэ хоонно, сылаа бинр—үлэ оҥорумтуотун үрдэтии, хаачыстыбатын туһсарыы. Бачыым батыһааччылардаах буоллаҕына хамсатар күүстэнэр.

Былырыын оттоохунтан «Мыҥдаҕаайы» совхоз оройуонтан ыҥырыы таһаран үлэлэбита. Совхоз рабочайдара, инженернэй-техническэй үлэһиттэрэ ылыммыт социалистическай эбэһээтэлистибаларын чиэстээхтик толорбуттара.

Бачыымы тарҕатыы, өйоохун уонна батыһааччылары тэрийии сүрүн форматыран социалистическай куоталаһыы буолар. Дьэ ол иһин райсовет исполкома, агропромышленнай холбоһук үлэһиттэрин профсоюһун райкома оттоохунтан оройуон совхозтарыгар звенолар көрүнүөрүнэн, оттуур маршруттарынан араартаан куоталаһыннарар.

Оттоохунтан кыайыылаахтар, бастыҥ үлэлээх совхоздар уонна звенолар үлэлэрин ырытан нордоххо, кинилэр ситиһиилэрин сүрүн көрүтэ хоруйаны туһсаран оҥоруута, нүөлсүтүүгэ уонна уоҕурдуута, техниканы, үлэһит илиин таба аттаран туһаныыта, эйбэх сыллаах оттору ыһыыта сытар. Мантан көстөрүнэн, сир быйаҥын үрдэтии, оту кыайа-хото соҕотуоннаалааһын, бэйэттэн тутулуктааҕа өтө көстөр. Звено хас биирдии кийита сыһыарыллыбыт учаастаҕар дьиҥнээх хаһаайын буолуохтаах, ол эбэтэр оттуур сирин көрүөхтээхистиэхтээх, харыстыахтаах, үүнүүтүн үрдэтиигэ ис дуоһатыван кыйаныахтаах. Эбэһээтэлистибэни уонна куоталаһыы хаамыытын күннэтэ, декада, ый аайы бэрэбиэркэлиир, иһитиннэрэн биллэрэн иһэр эрэ буоллахха үчүгэй түмүгү ситиһиэххэ сөп. Ханна бытаарыы, хаалыы, тохтуу тахсыах күрдуга билиниэ да, тута дьаһал ылыллар бороҕэдэгэ олохтонуохтаах.

Куоталаһыыны тэрийиигэ, салайыыга, хонтуруоллааһыыга, түмүктэйиигэ оройуоннаах уонна совхозтардааҕы профсоюзнай тэриллэлэр ылсан үлэлэһиллэрэ эрэйиллар. Кистэл буолбатах, сорох сирдэргэ куоталаһыы куолутугар эрэ ыытыллар. Маныаха куоталаһыы чопчу сыаллаах, программалаах, былаанныах буолуохтааҕа ситиһиллиэхтээх. Олортон сүрүннэрэ — куоталаһыы усулуобуйата. Усулуобуйа бириэмэтигэр уонна чуолкайдык оҥоһуллан иэнэ-ник дьүүллэнэллэр ылыллыахтаах. Бу өртүнэн ылан көрөр эбит буоллахха, оройуоннга социалистическай куоталаһыы усулуобуйата өссө да бигэргэтиллэ илик. Аны иккки нэдиэлэнэн оттоохун хампаанньата саҕаланыа. Оттон бу үлэни быһаччы тэрийиэхтээх, салайыахтаах агропромышленнай холбоһук үлэһиттэрин профсоюһун райкомун председателэ уоппускаттан өссө да тахса илин.

Куоталаһыы түмүктэрэ бириэмэтигэр таһаарыллан, бастаабыттар уонна кыайыылаахтар материальнай уонна моральнай көҕүлэһиннэрэ тутан иһиэхтээхтэр. Маныаха уруюу сыллартан уратыта быйыл техниканан көҕүлэһии ааҥлайдыллан, сыыйа тохтотуллар буоллаа. Ол оҥоҥор натуранан көҕүлэһии иэнэ-ник туттуллуохтаах. Куоталаһыы түмүктэрин таһаарыыга ' ааспыт өртүгэр бөдөҥ итэҕэстэр баааллара. Бастатан туран, хаһаайыстыбалар бириэмэтигэр көрдөрүүлэри түмэн түһэрбэттэрэ. Иккиннэн, тоҕо эмэ хойутаталлан түмүллэн баран райсовет исполкомугар, ОАПХ советыгар бигэргэнитэ тардыллара. Оҥу аанан куоталаһыы түмүгэ тахсар бириэмэтигэр совхозтар, отделениелар салайаччыларын бурыйдарынан звеноолар кордоруулэрэ сиэтэ хомуллубакка эрэ быһа холуйуунан бэриллэр туһэлталэрэ албаҕа. Бу итэҕэстэр быйыл учуоттаныахтарын наада.

Куоталаһыыга бириэмийэ уонна наҕараада таһаарыллаах үлэни, бастыҥнары көҕүлүүр сыаллаах буоларе ситиһиллиэхтээх. Куоталаһыыны тэрийии—дьоҥу ыытта үлэ. Дьэ ол иһин бу бөппуруоска улахан болҕомто уурулуохтаах. Бастаабыт, кыаһбыт сыанаҕаныахтаах, кэнниин хаалбыт тардыныахтаах.

От хомуурун кэмигэр, үлэ режимин хаалбаннаабанка тутуһары таһыан, уустук, ыарахан быыыы, майгы үөскэтиҥнэ, оҥу өйдөөн ыыллары барыытын туһанар наада. Холобур, быйыл алаастарга аһыыга күүскэ туран эрэринэк, от ыйын бастакы күннэриттэн оттоохунтан маассабайдык кинрэр сорук хас биирдии звенониигэр туруон наада.

Оттуур звеноларга салайаччыларга баһылыырыгэ-ньүүүр оруолларын эн-нилэ суох толороллорут-тан үлэ хаамыыта быһаччы тутулуктаах. Бүгүнгү күннээх сүрүн лозуннар: «Күүһү барытын—ходуһаҕа!», «Ходуһаҕа—бэриниилээх үлэни!», «Бэ раэдэги, дьиссиплинэ ни— ыытаныахтыа!» «Кыайа-хото оттуохха!» диэн буоллаллара наада.

Редакция тыа хаһаайыстыбатыгар отдела.

Иккис былаанна тутуллаллар

Аны иккки нэдиэлэни кыайбатынан оттоохун саҕаланнаҕа. Онон сибээстээн биһиги корреспондеммыт оройуон профсоюзнай үлэһиттэриттэн туох тэрээһин үлэлэри ыытталарын туһунан ыйыталаста.

М. А. РОМАНОВА, агропромышленнай холбоһук үлэһиттэрин профсоюһун райкомун секретара:

—Быйыл оройуоннга 34042 т от, 15670 т силэс балаҥнэннэхтээх. Оттоохунтан социалистическай куоталаһыы, сүн эмэ уруюу сыллаларга курдук, звеноолар көрүнүөрүнэн (Амма эҥэр уонна дойду сирэ диэн араарыллан) ыытыллыаҕа. Толору механизациялаах биир звено былаана Амма зонатыгар (5 звено)—1000 т, Таатта зонатыгар (24 звено)—600 т, механизированнай ангардаахтарга,—400 т, ноҥ-ниин звеноларыгар —250 т, илин звеноларыгар 100 т, дьиэ кэрэннэн үлэлиир звеноларга—20 т, биирдиилэк моой отчуттарга—10 т.

Аҥыга күүскэ туран эрэринэн, алаас сирдэри үүрэннин оттуур иннитэн куоталаһыы бастакы түмүгэ от ыйын 3 күнүгэр таһаарыллар буолла. Маныаха звеноолар сыыдаҕы оттуур былааннарын 3 бырыһыанын соҕотуоннаныахтаахтар. Холобур, илин звенота бу күнүгэ 3 т оту хобиспит буоллаҕына, күрэхтэһиигэ салгыы кыттар быраактаҕар. Дьэ ол иһин бары звеноолар алаас сирдэргэ от ыйын 25 күнүн аастаҥна оттуулларга наада. Иккис түмүк от ыйын 31 күнүгэр таһаарыллар. Маннаа звеноолар от 40, силэс 15 бырыһыаннарын бэлэмнээн тиийиэхтээхтэр. Үһүс түмүк атырдьах ыйын 31 күнүгэр таһаарыллыаҕа. Бу күн от 90, силэс 100 бырыһыаннара соҕотуоннаныахтаахтар. Бүтэһиктээх түмүк балаҕан ыйын 20 күнүгэр таһаарыллыаҕа.

Кыайыылаах совхозтарга, отделениеларга (бүтэһиктээх түмүктэн уратыларга) көҥөрүллэ сылдьар Кыһыл знамялар, вымпеллар туттарыллаллар. Бүтэһиктээх түмүгүнэн бастаабыт звеноларга, тоҕо эмэ хаарчахтааһын баарын үрдүнэн аһыҥа күүскэ туран эрэринэн уонна быһыллыбыт болдьохтор ыгыныыахтарынан, 2 «Москвич» автомашина, 1 «Урал», 4 «Юпитер» мотоциклар уонна 10 миэбэл фондаларын райсовет исполкома коҥуллаэтэ.

И. Н. ПОПОВ, Эрликк Эристиин аатынан совхоз профкомун председателэ:

—Оттоохун боппуруоҕа ыам ыйын 23 күнүгэр дирекция советыгар көрүллэн турар. Онно Хоптоҕо отделениетыттан ураты отделениелар тэрээһин үлэлэрэ молтоҕо ыйыллыыта. Боппуруос бу ый 19 күнүгэр партком мунньаҕар көрүллүохтээх. Онно ханна, хайдах оттуурбутун чуолкай билиэхтээхпит. Оройуон тас өрүтүгэр (Бүдүү, Горный) быйыл да тахсыллара буолуо. Бу биричиниэнэн социалистическай куоталаһыы усулуобуйата бигэргэтиллэ илик. Быйыл фондалары, харчынан бириэмийэни аҕыйатан, дьоҥу натуранан (ньирэй, от, эт) көҕүлэһии эйбэтиллиэхтээх.

Күрүө тутуутугар хам сааһыны оҥорор саҕаалаахпыт. Маныаха аналлаах күрэхтэһии усулуобуйатын бигэргэтибит. Совхоз күүһүнэн 66 км капитальнай күрүө оҥоһуллуоҕа. Манна отделениелар рабочайдарыттан анал звеноолар, пенсионердар, үлэ-сымыалаах лаҕыырдара уонна биирдиилээн дьон үлэлиэхтэрэ. Бүтэһиктээх түмүк балаҕан ыйыгар таһаарыллыаҕа. Бастаабыттарга убаһа, харчынан бириэмийэ олохтонно. Маны тэҥэ эбии толобүр быһыытынан биир кийиэхэ 1 км күрүө иһин 10-12 ц от көрүллүөҕэ.

РЕДАКЦИЯТТАН: Хаһаайыстыбалар тоҕоостоох эрдэ окко кинрэллэр да, соччонон ходуһаларын аһыгаттан быыһыахтаахтар. Ити—биирэ. Иккиннэн, бу күннэргэ аһылык ыгэмтиилээҕэ, үчүгэйдик бэлэмнэниэхтээх. Ол эрээри, совхозтар профкомнарын председателлэрин кытта ыкаастан көрдоххө, үгүстэрэ бу күннэргэ комиссия председателлэрэ буолалларынан, наар оройуоннааҕы спартакиада тэрээһиннигэр сүүрэ-кото сылдьаллар. Онон оттоохун боппуруостарын иккис былаанна тиэтиллиэ илик, хаһан от үлэтин саҕаламыттын бэйэбит билэбит» да диэччилэр суох буолбатахтар.

СИРГЭ ТАПТАЛ

Киһи аймах, көтөр-сүүрэр, хамсыыр-харамай, айылаҕа бүтүннүү да сиртэн тутулуктаах, Быата, бу барыта кини төрөппүт оҕолоругар тэҥнэх. Ол иһин биһиги кинии төрөппүт иэйэбитигэр тэҥнэн сир ийэ диэн аатыгыт.

Биһиги оҕо эрдэхпитинэ хас биирдии мал туспа олбуҥа сирдээх этэ. Онтукаларын хараҕын харатын курдук харыстыыллара. Үс мас үүт бүтэйиэн эргиллэрэ. Төрөппүттэрбит саас буолла да бүтэйдээх алаастарын ыраастаталлар этэ. Мас сыыһын, сүөһү, сылгы кинтин бүтэй таһыгар кырса суох сиргэ уматтараллара. Аҕабыт ходуһа кырсын уот сиэҕэ диэн ходуһаҕа уматтарбат буоллара. Күрүөбүтүн сир сиигэ куура илигинэ сап-тараллара. Оҥу киниэр сиктээх сири сүөһү, сылгы быһа тэбистэҕинэ от үүнүө суоҕа диэн быыараллара.

Аҕам окко хаһан да эрдэ юнирбат буолара. От үчүгэйдик сиппитин кэнэ, от ыйын ортотуттан, оттоторо. Ходуһа эрдэ охсулуннаҕына, сайыҥҥы оҥүрүк куйааска сир куура хатан хайыгыраллар диирэ. Кини этэриэн, оттоҕо эйиилгитигэр от үүнэмэт буолар үһү.

Аҕабыт ходуһа күөх отун, сибэккини бүлгэтин тэбистэрбэт буолара. Олбуорбут иһигэр биир эрэ сириэн суоллаларбыт. Ол да иһин буоллаҕа, дьиэбит таһа күөх ньаассын отунан, эҥин дьиктэ сибэккинэн долгуйан, көрүөххэ кэрэ да буолара. Төрөппүттэрбит алаастарын ол курдук харыстыыллара. Дьэ бу буолар төрөөбүт сиргэ дьиҥнээх таптал чахчы костүүтэ.

Бодоҥ колхозтары тэрийиэхтэн ыла сиргэ таптал улам-улам үөстан, урут олорбут, нитиллибит алаастартан тэйэн бөҕүлэхтэргэ көҕүү саҕаланан барбыта. Кэлин биир сиргэ киниэхэ кэниттэн, улахан бөҕүлэктэр үөскэн, баанынай сиртэн тэйбитэ.

Ол иһин төрөөбүт-үөскээбит алаастарбыт, үрэхтэрбит быраҕыллан, өр кэмнэргэ үчүгэйдик туһаныллыбакка кэлиллэр. Оттоҥор ходуһалар нэниэр: кыараан иһэр. Сир иччитэхсийэн сэтэриэҥинэн ыарҕаан, талаҕынан саба үүнэ.

Биһиги оройуоммут 61288 гектар оттоҥор ходуһалаах. Бачча юэн сир 70—80 эрэ бырыһыанын сыллата оттуубут. Биричиниэлэрэ эмиэ биллэллар. Олортон сүрүннэрэ сылгы, сүөһү ходуһаны үлүү тэпсиитэ, отунан-маһынан саба үүнэн, алдьанан сылата ходуһа сирэ ыараанына, аһыта сиэһиэ. Быһаччы эттэххэ, сиргэ кыһанар-мүһэнэр, харыстаар хаһаайын суох.

Сиргэ маннык сыһыаны кеннөрөгө, туох-ханнык иннинэ, сиргэ дьиҥнээх хаһаайыны олохтуохха. Хас биирдии саҕаалаах киһиэхэ кэтэх хаһаайыстыбаны тэриэриэгэр сирдэ уһун болдьоххо сыһыаран сыыһын-боҕун ыраастатыахха, күрүөтүн-хаһаатын туттарыахха. Маныаха сөптөөх дуоҕабары иккки өртүттэн түһэрсиэххэ наада. Оттуур звеноларга эмиэ маршруттаах сирдэрин уһун болдьоххо сыһыартыахха. Иккиннэн, билигин республика барыа хаһаайыстыбаларыгар эйбэх сыллаах оту үүнүү-ринэн дьарыктаналлар. Бу хамсаһыны биһиэхэ да киэн далаанныаахтык ыытыахха. Бэйэҕэ суох буоллаҕына, биирдэ сиэмэ атыылаһартан туттунуу-муохха наада. Ол оҥоҥор эйбэх ороскуотунан атыылаһыллыбыт сиэмэни сыалсым курдук тутан, бүөбэйдэон ыһан эйбэтиэххэ, ороскуотун уон оччонон боруостатыахха. Төрдүүнэн, сайыын биир сиргэ улахан сайылык ферманы олохтуур сыыһата даҕаастанна. Сыллата биир сиргэ турар үүгүс суөһү ходуһаны, мэччиэрэги үлүү тэпсэр, сири алдьатар. Ол оҥоҥор түөрт-биэс ыаннаныыстыаах, ханна баҕарар отордуур ыахтаах тэттик фермалары тэрийии мэччиэрэгэ төрөөстоох.

Барыа аҕаааччылары үөһэ ахтыллыбыт боппуруостарга хаһыат ноҥуө саныаҕытын активнайдык үллэстиҥ диэн ситиэрабын.

К. АРЖАКОВ.
Хайахсыт.

Үлэ эстафетатын туттарда

Елена сэттис кылааһы бүтэрээт, отуу икки сыллааҕыта бөдоҥсүйбүт Эриик Эристиин аатынан колхоз Ламмааҕы ферматыгар ыаныыксытынан үлэлии тахсыбыта. Иилэлэрэ хоту көҕүүгэ сылдьан ыарыах буолан, дьиэ үлэтин олорчу саҥардыы чороччу улаатан эрэр кыыс сүгэрэ, Аҕата Дмитрий Яковлевич, оттотоохуга колхоз бастыҥ сылгыйыта, үс төгүл ССРС Норуотун Хаһаайыстыбатын Ситиһиилэрин Быыстапкатыгар ыытыбыта. Кини кыыннары-сайыннары үлэлиттэн орпот буолара. Онон кыыс аҕатын уонна убайдарын өйүөлэрин бэлэмнииргэ (оччолорго лэпиэскэ), таҥастарын-саптарын короро, эрэрбэстэрин уллараргa, абырахтыыра, оҥу таһыннан—дьиэ нэ-тэс үлэтэ, ол быыһыгар хэтэх сүөһүнү көрүү. Итиннин түбүкэ сылдьан колхозтаах бастыҥ үлэлээхтэр ахсаннарыгар аатталлара.

Ноҥуо сылыгар колхоз бырабылыанньатын председателэ М. Р. Яковлев Еленаны Чочуода фермаҕа үүт остааччынан ыыппыта. Үлэҕэ-хамнаска тыстаҕас, кыһамныылаах ыыһы бастаан Якутскайга маастардар 6 ыйдаах курстарыгар үөрэхха ыыпыыттара. Онтон салгыы Красноярскай краай Минусинскай куораттаҕа ПТУ-га үөрэммиэ. Манна икки сыл устатыгар маастар идэтин баһылаабыта уонна Дириҥнээҕи арыы сыаҕар бүтүннүгэ диэри бастыҥ үлэлээх коллективы салайан кэлэ.

Итэ кэмтэн хаһыы-үйэ 30 сыл аайы оҕуста. Елена Дмитриевна салаабыт коллектива оройуоннааҕы эт-үүт комбинатын иһиэн бастыҥнар ахсаннарыгар киирсэр, хас да сыл социалистическай куотараһыыны баһылаабыта- көҕүлэбитэ. Бэйэтэ сельсовет биэс ыҥырыытыгар депутатынан талыллан быыбардаччылар итэҕэлларын ситиэхтээхтик толордо. Бу күннэргэ 6 оҕо амарах ийэлэрэ, 2 сиэн таптаалаах оҕолоругар бочуоттаах сыныаланнга тардыстылар. Юбилары биирдэ үлэлээбит табаарыстара, тэриллэтин администрацията, Хоптоҕо сельсоветын исполкома, ОАПХ совета, партия райкома, райсовет исполкома истигинник эҕэрдэлээтилэр, Бочуотунай грамоталары туттартаатылар, өйдөбүнньүк бэлэхтэри биэрдилэр.

Елена Дмитриевна «Үлэҕэ киэбинни иһин», «Киэбиниэхтээх үлэтин иһин», В. И. Ленин төрөөбүтэ 100 сыла туолуутун бэлиэтээн» юбилейнай, «Үлэ ветерана» медаллыларынан наҕараадаламмыта, «Идэтинан бастыҥ» дипломунан, «Социалистическай куоталаһыы туйгуна» знагынан бэлиэтэммитэ.

Түмүгэр Елена Дмитриевна — Илларионова, иннинитин өссө үрдүк таһаарылаахтык үлэлиириҥэр кас тылы этэн туран, бэйэтин солбуйаччытыгар М. Николаевааҕа символическай кулуһуҥ туттарда.

А. КОЛЕСОВА,
Хоптоҕотоохо дьахталлар комитеттарын председателэ.

ПРОДАВЕЦ ТОҔО ТОХТООБОТ

Биһиги продавецтаран эйбэрэ эрэйэбит, сыыһа тутуннаҕына, үгүстүк сэмэлиибит. Оттон маҕаһыын үлэһитин олоҥуоҕаҕын туһунан кинэстин буолла да, тоҕо эрэ чуумпуран, ньимийэн хаалабыт. Холобур, Арыылах маҕаһыынын ылан көрүөҕүн. Манна үлэһит тохтообот, сотору-сотору уларыйа-тэлэрийэ турар. Биричиниэтэ? Кинилэргэ олорор дьиэ суох. Оҥу ким да туруорсубат. Кадр тиийбэтиттэн продавецтар хастыы да сыл уоппуската суох үлэлиллэр. Өскөтүн уоппускаҕа барыаххын баҕарар буоллаххына, солбукун бэйэҥ бул диэн буолар.

Биһиги маҕаһыыннарбыт продавецтара М. И. Попова уонна А. Н. Монастырева үлэлэриҥэр эпиэтинэстээхтин сыһыаннаһаллар, былааннарын толороллор, фермаларга тиийэ сылдьан эргиэни үгүстүк тэрийэллэр.

Саамай наадалаах дьоммутугар, маҕаһыын үлэһиттэригэр, ангардастыы ирдиир эрэ сыһыам мыгын уларытар, кинилэр усулуобуйаларын көрөр кэм кэлбэтэ дуо?

М. КАЖЕНКИНА.
Арылаах.

Уокурукчаабы «Советский Таймыр» хаһыат уонна БСА ыкырыыларынан Таймырга «Диксон телеграф» хаһыаты таһаарааччы В. Шоу кэргэннээн Эммилиин кэлэ сырытта. Ыалдьыттааһын арктическай Диксон бөһүөлэк уонна Иллинойс американскай штаттааҕы Диксон куорат икки ардыларыгар «доҕордоһуу муостатын» нитиэн ыытылына.

Кэргэннилэр уокурук кырдьаҕы үөрэтэр музейдар сылдьан Заполярье кыылын-сүөлүн, үүнээйитин, этнографиятын билиспиттэр. Куорат оскуолаларыгар үөрэнээччилэри кытары көрсүһүүлэр буоллулар.

Ыалдьыттар Дудинкаттан Диксонҕа диэри ледоколунан айаннаатылар, кини Енисей ыарахан муоһун көрөн турдахха тоҕо солоото.

— Бу символическай, — диэтэ Вильям Шоу. — Биһиги, журналистар, норуоттарбыт икки ардыларыгар итэҕэйсибэт буолуу муоһун тоҕо сылэйэхпитин баҕарабыт.

Снимокка: В. Шоу уонна Эмми музейга «Таймыр тыыннаах эйгэтэ» экспозицияны көроллор.

А. Просеков фотота, ССТА фотохрониката.

Дириҥнээҕи народнай

Бүгүн кэриэйэ дьоннорбут — Дириҥнээҕи народнай театры тэрийиллибит, театр, искусство иниэйилэр тус бырыынаалаах харыстаабалаах дьоннор.

1973 сыллаахха Дириҥ уус-уран самодеятельнайдыы ыытылыахтара Улан-Удэ куораттан Михаил Догордуров «Аймалдын» диэн драматын туруорбут драмколлективатыгар көрүү эмоциональнай конкурсуттар дипломнуттан чиэстээх датын ылбыттара. Оччотооҕуттан ыла үөрэхтээх режиссер суоҕа, самодеятельность ыытылыахтара пьесаны бэлэмнээн мыындыран туруорбуттара. Режиссуранан П. П. Флегонтов, инженэринэн К. К. Колесов ыытыбыттара. Итиннэ самодеятельностан кэлис тардан театр народнай буоларга үгүмүтэ. Эрилик Эристиин аатынан совхоз отчотоокуо директора Р. А. Филиппов, партком секретаря И. С. Дмитриев театры кадр өртүнэн бөҕөргөтүүгэ, сайыннарыыга үгүстүк суруйуттарэ-кэпсиэттэрэ. Бу дьон народнай театры астаран баран, аны музыкальнай оскуола үлэҕэ киирэрин сиэрдэтиттэрэ.

1974 сыллаахха театр баастакы режиссера Ленинградтааҕы культура институтун бүтэрбит В. Д. Пинигина, художник Н. С. Пинигин, костюмера М. Г. Григорьева, Культура дьиэтин директора К. М. Петрова үлэлэрин саҕалаабыттара. Баастаны артистарыынан У. Ф. Сидорова, М. Н. Старостин, Г. Е. Попов, Н. П. Аммосова, Я. Д. Аммосов, П. П. Флегонтов, Н. С. Дмитриев, В. Г. Поисеев, И. Я. Собакин, И. П. Иванов уо. д. а. буолбуттара. Хаадарыстан. Хаарахсыттан үгүс ийэ кэлэн театр улаатыгар кыттыбыт.

Народнай театр кыргыс аҥы иҥнэр воруот биирэбилии ылбыта. Ол курдук, Ымрен Шагаин «Албастаах Будамшуун», В. Яковлев «Оруустаар кирбиилэриэгэр» сэһиэннэн инсценировканы, Юрий Чертов «Үөҕүн түүнүн» олохтоохтор тэпсиэн кордоллоро, В. Д. Пинигина режиссердуур кэмигэр эстетическай, теоретическай өртүнэн дэгиттар бэлэмнээбин кордорбүтэ, Киэн оҥу таһыан оҕолорго драматическай куруһуосу үлэлэппита, Оҕолор кыттыылларынан Степан Ефремов «Иин-бин» драматын уонна «Сарҥы уонна Дуолан» остуорбаны туруорбута.

Совхоз диспетчера, П. П. Флегонтов салайыытынан 2-3 автомашинаҕын субуонан 10-15 күнү быһа гастроллаан сиргэ-дойдуну кэрийэрбитин сайдүүбүн. Артистарбыт ахсыннары тоҕуттар да тыыннаах-тыгар таһаҕас тиэйэр массыына үрдүгэр айаннаабыттара.

1976 сыллаахха театр режиссерунан Хабаровскайдааҕы культура институтун бүтэрбит П. П. Моттуев үлэлии кэлбитэ. Кини опыттаах артистары сэргэ ылбах эдэр талаанныах ыччаты бэйэтин тула түмпүтэ. Ол курдук, З. Каженкина, К. Кузьмина, А. Романова, А. Далбаева, А. Родионов, М. Божедонова, Л. Демьянова эдэр режиссерга күүс-көмө буолбуттара, сүрүн оруолларга оонньоотуттара.

Культурнай олох

Дириҥнээҕи народнай театры төрүттэспиттэртэн бирдэстэриниэн таҥан биирдэстэриниэн ыытыллыахтаах артистаа, уус-уран самодеятельнайдыы үрдүк көрүү үгүс тоҕулаах даурета, Улан-Удаҥа народнай театрдары Бүтүн Россиятаабы көрүү конкурска бастакы стеноннаах дипломунан наҕараадаламмыт Ульяна Федоровна Сидорова буолар. Кини айбыт обуоларыгар М. Догордуров «Аймалдыытар» Бөҕө Маарыйа, Суорун Омоллоон «Сайсарытыгар» Сайсары, Степан Ефремов «Лаҥхайыгэр» Чабычах Катириис уо. д. а. билиҥи даҕаны дьоннорго ойдоҕуттаан сүгэнэттэр. Ульяна Федоровна билиҥи тоҕо даҕаны сааһа ыраатар кырдьар дьэҥи билбэт, эдэр ыччаты искусствоҕа тардыыга күүһүн харыстаабат.

П. П. Моттуев режиссерунан үлэлиир кэмигэр биһиги театрбыт Якутскай куораттаа П. А. Ойуунускай аатынан Саха государственнай драмтеатрыгар соҥньуур чиэскэ тиэскибитэ, онно Степан Ефремов «Иин-бин» пьесатын туруорбуппут, Якутскайдааҕы телевидениеҕэ бэчээриитэ үөрүлэн «Албастаах Будамшуну» кордорбүппүт.

Дириҥнээҕи народнай театрга үгүс үрдүк үөрэхтээх үөрэнэр студеннар практиканнарын бараннар, драманы туруорууга күүстэриэн холоноллор. 1983 сыллаахха Иэнэ Сибиэрдээҕи культура институтун бүтэрээри сылдьан Семен Яковлев «Суох буоллун олүү» пьеса-спектакля үрдүк сыананы ылбыта. 1987 с. Розалия Алексеева дипломнай үлэтэ, М. П. Стапцова Николай Кычкын сурубуутугар «Таҥхал сибиэкилэрэ» драматы эмиэ «туйгунунан» сыаналаммыттара.

1980 сылтан ыла биһиэхэ режиссерунан М. И. Иванова үлэлиир. Кини дьону бэйэтин тула түмэр, сатабыллаах, инициативалаах үлэһит быыытынан коллективыгар сыаналаан.

Нэйилиэнэ норуот айымныытын коруу. Бүтүн Союзтааҕы үһүс фестивалын программатынан конкурстар тэрэһиниэхтэн ыытыллаллар.

Билиҥи тэриллэҥэн драмколлективтара көрүү-конкурс бара турар. Хоптоҕо дьааһыла-садын коллектива А. Софронов айымныытынан «Таҥара наказыһын», нэйилиэк госучреждениелара Л. Габышев «Хараҕ уота» драматын, И. Семенов «Суллукүүн бааһын», С. Ефремов «Кийэтин», Хоптоҕо отделениетын коллектива Н. Игнатьев «Аартыкка тахсыытын» курдук драматическай айымныыларын бэлэмнээтилэр.

Дириҥнээҕи народнай театр билиҥи даҕаны дьоҥу-сэргэни түмэр, киниэхэ кэрэ эйгэтигэр үөйүөр.

Е. ПЕТРОВА,
Культура дьиэтин методиста.

Ыйытыҥ — эппиэттиибит

Доруобуйаҕа буортута суох дуо?

«Оройуоннаабы балыыһаҕа биһиги тоҕо сотору-сотору флюорографияҕа үөлтэрэлларый? Өссө алта ыйга бирдэ үөлтэрмэхтээххэн диэн быраабылаах. Бу доруобуйаҕа буортута суох дуо?».

Маннык ыйытыы, нуоаарыы аҕыйаҕа суох. Ол иһин «Комсомольская правда» хаһыат бу дьыл бэс ыйын 4 күнүнээҕи нүөмэриттэн РСФСР Доруобуйа харыстабылыгар министерствотын рентгенологспециалистарын бу бөҕөруоска эппиэттэрин биллиннэрэбит.

— Ханнык баҕарар уотунан тыктарыы (облучение) кутталлаах. Ол эрдэ СССР-ҥа саҥалыгынан ыалдьыы бырыыһыана улаханын болҕомтоҕо ылыахха наада. Бу ыарыыга сана хаптараччылары, ордук кырыы оройуоннарга, билин ньымата билигин бинир эрэ. Онон кинини барытын: үөрэнээччилэри, сулуспалаахтары, пенсионердары, флюорографияҕа бэлиитэлаахтык үөрүү олохтоохтута. Онуоха флюорографияны чинчийии үс сылга бирдэ, арай ураты быыыыгаабайыгга эрэ инни сылга бирдэ ыытыллыахтаах... Чуолаан маннык бэрэдэги, холобур, Великобританияҕа тутуһаллар.

Биһиэхэ буоллаҕына флюорография сыллата ыытыллар эбэһээтэлиэй процедураҕа кубулуйда.

Институтуна киирэргэ эбэтэр үлэҕэ ылылларга, быраабыла курдук, сана сиргэ ылиэхтэ чинчийии күнэ-дьыла бэлиитэммит медицинскай картаны көһорүү наада. Сорох поликлиникаларга флюорографиянны «кэмигэр» барыыны ирдиллэр уонна ыытаахтык даҕаны.

Уотунан тыктарыы (оттон флюорография уонна рентген — уотунан тыктарыы) бал бэрт кыра да дозаҕа буортуланыы туһунан информацияны бинир даҕаны поликлиникаҕа булан көрбөккүн.

БАРЫ ӨРТҮНЭН ТУТУҺУОХХА

Электроэнергия биһиги күннээҕи олохпутугар быыаарар сүрүн суолталаах. Ол курдук, бэрт начаас даҕаны бардаҕына биһиэхэ дьиэҥэ-уоттаах телефон тыаһа өрө тырылыы түһэччэ. Ардыгар, сорохтор өрүттэриттэн, ыгыы-түрүйүү да баар буолааччы. Оттон электроэнергиянны туһаныы быраабылаларын тутуһуу, кини линияларын, кэмо тутуулардын харыстаабын курдук боппуруостар, кистэл буолбатах, мөлтөх туруктаахтар. Ардыгар сорохтор, билбэт-көрбөт аатыран, араас куруубай кэһиилэри таһаартыыллар.

Совхозтар объектарыгар тутан, ханнык даҕаны бырайыактыыр-сметнэй документа суох, секиэ быһа холбуу олороллор. Холобур, Эрилик Эристиин аатынан совхозка Чакыр отделениетыгар пилорама, «Чурапчы» совхозка АЗС, арыы сыаҕа, Карл Маркс аатынан совхозка Урах Күөрэҥэ пилорама, гараж, Мугудайга оскуола сылаас туалета, гараһа, котельнайа, о. д. а. Ол түмүгэр электроэнергия быланнаммаатах-ороскуота улаатар, электрическай уот кэлтүүр. Онон «уонцут молтоотэ» диэн үгүс айдаан, үөгүү буолар.

Ол иһин, бастатан туран, бырайыактыыр-сметнэй документаны онорон, түгэйдик толорон объекты государственнай сиэнэ холбуурга кордоһуу түһэриллиэхтээх. Онуоха контуу 50 квт-ч диэри оройуоннаабы электросеть, итиннэ үрдүкү күүрүүнү инни электрическай сеть предприятиелара бэриэллэр. Иккиэйгэн, объект тутуллан бүтүөҕэ государственнай комиссияҕа туттаран баран, энергонадзордартан объекты холбуурга контуу ылыллыахтаах. Ол эрдэ түбэлтэтигэр бүт объект государственнай сиэнэ холбоноохтаах. Онуоха барыы кордобуллэргэ эппиэттиир техническай документар баар буолуохтаахтар.

Сорох дьон оонньоотохторо аатыран, оҕолор мэнигэн остуолбалар изоляциилыыр таастарын алдьатыыллара сыл ахсын салҕанан тахса турар. Ол эрдэ, нэйилиэктэргэ сельсоветтар исполкомнарыгар, ороруоннар кинигэр милиция үлэһиттэриэн биир да буруйдаах баччаагына диэри булулла илик. Ордук интернат-оскуола, туббольница, арҕаа сана бөһүөлэк, тутуу учаастагын кэтэхтэриэҕи линиялар изолятордара алдьанытаалыыллар. Онуоннэр уларыйатахха, улахан алдьархай төлсар кыахтаах, остуолба умайан хас да нэйилиэк, совхоз, оҥу эйэн ороруоннар уота суох хаалыахтарын сомнеох. Оттоҕуна тэриллэр производстволарга туран хаалыан, совхозтарга үүт-эт аҥыйан буорту буолуутуттар тиэрдиэн сөп. Аны кыыгыны өрүгэр котельнайдар хам тонгор кыалаҕалара тахсыаҕын умнарбыт олох табыллыбат. Сорох дьон дьалаҕай, сорохтор хаҥаҥэ суох быыыыларыттан алдьархай ваннык суохтаах. Итиннэ барыы таба ойдуох, түктэри кэмалдыынначчылэри уодьуганнаах тустаахпыт.

Аны электрическай линия остуолбаларын массыыналар, трактордар тосту котүүлэрэ сиэ-биир салҕаан таһаарылла турар. Холобур, Карл Маркс аатынан совхозка быыл түөрт тогул остуолбаны алдьатыы түбэлтэтэ таһаарылынна, онуоха буруйдаахтар эмиэ костубэтилэр. Олох соторуттааҕыта Чурапчы — Сылдатчы 110 квт күүрүүлээх электрическай линиятын 248 нүөмэрдээх остуолбатын «Кировец» марилаах трактор тоҕо кэтэн аҕыстыы ГАИ үлэһиттэригэр биллэрэн турабыт даҕаны, күн бүгүнүгэр диэри чуолкайдыы илик тэр.

Онон электроэнергияны харыһа суох туһаныыта кини остуолбаларын, линияларын харыстаабын, электроэнергияны барыы быраабылаларын тутуһан кодьуустаахтык туһаныы барыбыт ыытыллыаһынан буолуохтаах.

Е. МАКАРОВ,
РЭС старшай маастара.

«Якутагропромстрой» МПМК-та бастайааннай үлэҕэ **техникаттан кутталлаах буолуутун инженнэргэ** уонна **маастардарга** наадыйар. Үлэлиэхтэрин баҕалаахтар администрацияны кытары кэпсэтиҥ.

Администрация.

Чурапчытаабы интернат-оскуолаҕа 1973 сыллаахха Феофанов Валентин Иванович аатыгар бириллибит А сериялаах 599149 №-дээх сиэтин-хотуу аттестата суоҕутуннан дьиэҥэ суоҕуна аҕыллар.

Райпотребсоюз, Дириҥ уонна Чурапчы сельполарын бырабылыанньалара, профсоюз райкома, сельполар профкомнара, советскай эргэн туйгун, потребкооперация ветерана Никонова Екатерина Гаврильевнаҕа таптыыр оҕото

НИКОНОВ Гаврил Васильевич

үһүнүк ыалдьан олбүтүнэн дириҥ кутурҕаннарын тиэрдэллэр.

Талтыыр оҕом, быраапыт, аймахпыт

НИКОНОВ Гаврил Васильевич

эдэр саҕыстар үйэ ыарахан ыарыытын олбүтүн, дириҥник кутурҕаан туран, барыы билэр дьоммутуттан ыраатыбыт.

Ийэтэ, эдьиийдэрэ, убайдара, аймахтара.

ЭҔЭРДЭЛИИБИТ!

Күнду ийэбитин ПЕРМЯКОВА Прасковьа Егоровнаны, аҕабытын ФЕДОТОВ Егор Александровичны ыал буолбуккут 30 сылынан эҕэрдэлиибит.

Баҕарабыт дьолу-соргуну, доруобуйаны, үөрүүнү-көтүүнү.

Кыргыттаргыт, күтүөккүт, сиэнэгит Сашенька.

x x x

Ыал буолбуккут 50 сылынан, кэпсиэ комуссыбаайбаҕатынан ийэбитин, эбэбитин Герой ийэ ПОСЕЛЬСКАЯ Марфа Дмитриевнаны, аҕабытын, эбэбитин икки бойобуой орден кавалера ПОСЕЛЬСКАЙ Семен Иннокентьевичны эҕэрдэлиибит! Дьолу-соргуну баҕарабыт.

Оҕолоргут, кийиттэргит, күтүөттэргит, сиэнэргит.

Редакторы солб. С. А. ПОПОВ.
НАШ АДРЕС: 678700, с. Чурапча, ул. Карла Маркса, 26 «а». ТЕЛЕФОНЫ: редактор — 21-332, отделы — 21-265, общий — 21-505.

«САҺА ОЛОХ» («НОВАЯ ЖИЗНЬ») — орган Чурапчинского райкома КПСС и районного Совета народных депутатов.
Газета издается на якутском языке, выходит по вторникам, четвергам и субботам.
Индекс газеты 54967. Объем — 1 усл. печ. лист. Тираж — 4157 экз.

№ ЗАКАЗА 71 Чурапчинская районная типография Госкомиздата ЯАССР. с. Чурапча, ул. Карла Маркса, 26 «а»